

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יומא

פרשת משפטים דפים עב - עח

דרך ישרה תמצית הדף

צדף עב

*הבגדים והכלים. *תלמיד חכם.

א. הבגדים והכלים ודיניהם. 1. המקרע בגדי כהונה לוקה שנאמר לא יקרע, וכן המזיח חושן מעל האפוד והמסיר בדי ארון ומייתי שהיו מתפרקין ואינם נשמטין. 2. עצי שיטים עומדים, שעמדו דרך גדילתן, מעמידים את ציפויין, עומדים לעולמים ולא אבד סברם. 3. בגדי השרד שאלמלא בגדי כהונה לא נשתייר שריד משונאיהם של ישראל, וכן שגורדין אותן כברייתן ומשרדין מהם מעשה מחט בבית יד שמגעת עד פסת היד ונארגת בפני עצמה. 4. בצלאל עשה שלש ארונות אמצעי של עץ תשעה טפחים פנימי של זהב שמונה וחיצון של זהב עשרה או אחד עשר וכן הוא עוד משהו וזהו זיר. 5. מעשה רוקם ומעשה חושב, שרוקמים במקום שחושבים, או מעשה רוקם במחט ופרצוף אחד ומעשה חושב באריגה ושתי פרצופים.

ב.

1. תלמיד חכם ילפינן מהארון שכתר תורה מונח לכל הרוצה ליטלו ונאמר בי מלכים ימלוכו. 2. זכה נעשה לו זיר ואם לאו זרה הימנו. 3. ועשו ארון מכאן שבני עירו של ת"ח מצווין לעשות מלאכתו. 4. מבית ומחוץ תצפנו שת"ח צריך שיהא תוכו כבדו, ואם לאו נקרא נתעב ונאלח. 5. למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין, אוי לשונאיהם של ת"ח שעוסקים בתורה ואין בהם יר"ש וכמי שאין לו דירה ועושה לה שער, ורבא אמר לרבנן במטותא מיניכו אל תירשו תרתי גהנום. 6. אשר שם משה, זכה נעשית לו סם חיים ואם אינו אומן לה נעשית סם המות. 7. פקודי ה' ישרים ומאידך אמרת ה' צרופה וזהו למי שלא זכה, או שהתורה צורפתו זכה לחיים ואם לאו למיתה. 8. יראת ה' טהורה זה הלומד תורה בטהרה שנושא אשה ואח"כ לומד תורה. 9. עדות ה' נאמנה להעיד בלומדיה.

צדף עג

*משוח מלחמה. *אורים ותומים. הדרן!

א. בגדים שכהן גדול משמש בהם משוח מלחמה משמש בהם, והקושיות. 1. בנו אינו משמש תחתיו שנאמר ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד, ודחי שעיקר משיחתו עבור מלחמה ולא לאהל מועד. 2. משוח אינו משמש בארבעה כלים דמילין בקדש ואין מורדין ולא בשמונה משום איבה, ואמרינן דזהו כמ"ד דיש איבה. 3. כהן גדול יתר על כהן הדיוט: בפר כהן משית, פר

הבא על כל המצוות, פר יוה"כ, עשירית האיפה, לא פורע, לא פורס מלמעלה, לא מטמא לקרוביו, מצווה על הבתולה, מוזהר על האלמנה, מחזיר את הרוצח, מקריב אונן ולא אוכל, חולק ונוטל ומקריב בראש, משמש בשמונה כלים, פטור על טומאת מקדש, כל עבודות יו"כ כשירות רק בו, ולית ליה איבה דקסבר שנוהג במשוח שעבר מלבד פר יוה"כ ועשירית האיפה, ואפ"ה קאמר דמשוח נוהג רק באיסור פריעה פרימה טומאת קרובים אלמנה ובתולה ופליגי ברוצח, ודחי דלמא אית ליה איבה בדזוטר מיניה, ולרבין קאמר שהמשוח נשאל בהם אך אינו משמש בהם.

ב. דיני אורים ותומים 1. השואל פניו כלפי נשאל ופני הנשאל כלפי שכינה. 2. פליגי האם אומר כה אמר ה'. 3. שואל בשקט, לא בקול ולא בהרהור. 4. לא שואלים שני דברים, ואם שאל מחזירים לו רק אחד וזה הראוי להיות ראשון, ואם הוצרך הדבר מחזירין לו שנים. 5. גזירת אורים ותומים אינה חוזרת שנאמר במשפט האורים, ונקראו כן על שמאירים ומשלמים את דבריהם. 6. האותיות לרבי יוחנן בולטות ולר"ל מצטרפות. 7. כתיב בנוסף אברהם יצחק יעקב שבטי ישראל כדי שיהיו כל כ"ב האותיות. 8. צריך שהכהן יהיה בעל רוח הקודש ושכינה ולכן אביתר נסתלק מהכהונה. 9. שואלים רק למי שהצבור צריך לו, והיינו למלך משוח מלחמה וסנהדרין.

הדכן עלך פרק שביעי!

פרק שמיני – יום הכיפורים

סדרה ע"ד

*חצי שיעור. *תענו את נפשותיכם.

א. חצי שיעור לרבי יוחנן אסור מן התורה כיון דחזי לאיצטרופי ולר"ל מותר דליכא אכילה. והשמועות 1. במשנתנו יום הכיפורים אסור באכילה ושתייה קשיא הרי ענוש כרת, ומתריצין דאתי לחצי שיעור ואף ר"ל מודה שאסור מדרבנן, או דאסור קאי על רחיצה וסיכה. 2. הנשבע שלא יאכל ואכל נבילות חייב וקשיא הרי מושבע מהר סיני, ומתריצין לרבי יוחנן בכולל עם דברים המותרים ולר"ל במפרש חצי שיעור וחייל אפילו דאסור מדרבנן כיון שמותר מן התורה, והא דמי שפסול מדרבנן להעיד פטור משבועת העדות זה מכיון שעדותו לא תתקבל ולכן אינו נחשב בר הגדה. 3. אזהרה לכוי וחצי שיעור שנאמר כל חלב זהו אסמכתא בעלמא כמו כוי דהוי ספיקא, ודחי דטעמא דכוי משום דהוי בריה בפ"ע.

ב. מהו תענו את נפשותיכם 1. א"צ לשבת בחמה או בצינה כדי שיצטער דעינוי הוקש למלאכה דהוי בשב ואל תעשה, וכן א"צ להשאר בשמש דומיא דמלאכה שלא חילקת בה. 2. העינוי אינו בחמה או בצנה אלא דומיא דמלאכה שחייבים עליו במקום אחר וזהו פיגול ונותר, ומייתי דתענו ועניתם הוי רבויא לטבל שאינו בכרת, נבילה שאינה במיתה, חולין שאינם בלאו, תרומה שהיא בקום אכול, וקדשים שהם בבל תותרו, ודחי דלמא זהו עריות. 3. והאבדתי את הנפש אתי לעינוי שיש בו אבידת הנפש וזהו אכילה ושתייה. 4. בגז"ש ענוי מוענך וירעיבך, ולא ילפינן מענוי תשמיש דגבי בנות לבן להו"א דילפינן מרבים ודחי נילף מפרישות דרך ארץ דמצרים, ולמסקנא אתי מענוי דבני אדם.

סדרה ע"ה ע"ו

*סוגיית מן. *מגול דנקרא עינוי.

א. סוגיית מן 1. המאכילך מן במדבר למען ענותך פליגי רבי אמי ורבי אסי האם משום שאין פת בסלו או שאכלו בלי לראות וכמו סומין שאינם שבעים וכן טוב מראה עינים יותר ממעשה, וכן

פליגי במי שנותן עיניו בכוס אם דומה עליו כמישור כל העריות או כל העולם, דאגה בלב איש ישחנה מדעתו או ישחנה לאחרים, ונחש עפר לחמו בטעם או שלא מתישבת דעתו עד שיאכל עפר, וה' קילל את הנחש ותמיד מזונותיו עמו. 2. זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, פליגי אם דגים שהיו להם מהפקר או עריות שנאסרו בהם וזהו בוכה למשפחותיו, והפסוק גן נעול קאי על הנך דאסירי במצרים. 3. זכרנו את הקשואים והאבטיחים, פליגי האם לא טעמו כלל אם שהיה רק טעמן ולא ממשן. 4. כזרע גד לבן, עגול כגיד ולבן כמרגלית, דומה לזרע פשתן, דומה להגדה שמושכת לבו של אדם, מגיד לישראל תשעה לראשון או שבעה לאחרון וכן במכירת עבד ואשה שסרחה, והלבין עוונותיהם של ישראל. 5. המן ירד בתוך המחנה לצדיקים, הבינונים יצאו ולקטו והרשעים שטו ולקטו. 6. לצדיקים לחם לבינונים עוגות והרשעים הוצרכו לטחון בריחים. 7. ירד להם עם המן תכשיטי נשים שדכים במדוכה, ציקי קדירה שמבשלים בפרור, ומרגליות שנאמר והנשיאים הביאו נדבה ממה שבא בבקר בבקר. 8. היה כטעם לשד השמן, כמו שהתינוק מוצא בשד כמה טעמים ומתהפך לכמה גוונים. 9. שאלו לחם כהוגן וקבלו כהוגן בבוקר, אבל בשר ששאלו שלא כהוגן קבלו בערב, ודרך ארץ שאדם יאכל בערב, וישראל בתחילה היו דומים לתרגולין שמנקרים באשפה עד שבא משה וקבע להם זמן סעודה. 10. הבינונים מתו לאלתר כאשר הבשר היה בין שיניהם, והרשעים הצטערו עד חודש ימים. 11. וישטחו קרינן וישחטו שנתחייבו שחיטה, שטוח שירד עם המן דבר שטעון שחיטה ודחי שנאמר וימטר עליהם כעפר שאר וכן שמשה נצטוה על רוב סימן אחד בעוף, אלא אתי שהשליח ירד משטיחין. 12. הטעם: לנערים לחם, לזקנים שמן, ולתינוקות דבש. 13. כתיב שליו וקרינן שליו, שהיה לצדיקים בשלוח ולרשעים כסילויין שהם קוצים, ומייתי שיש ארבע מיני שליו שיכלי קיבלי פסיוני ושליח והוא הגרוע שבכולן וצולים ונותנים אותו על י"ג לחמים והאחרונה נאכלת רק ע"י תערובת, ואריסו של רבא מצא עבורו בכל יום עד שמת רב חסדא. 14. היה טל מעליו ומתחתיו והיה כמונח בקופסא. 15. דק מחספס, דבר שנימוח על פיסת היד או בגימטריא רמ"ח שנבלע בכל האיברים. 16. לחם אבירים אכל איש, לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו או לחם שנבלע בכל האיברים, ונצרכו לנקביהן לדברים שמכרו להם מבחון או רק אחרי שסרחו אבל קודם לכן היה המן מפיגן, או דאתי שירד ליהושע מן כנגד כל ישראל בגז"ש איש אשר רוח בו. 17. לא ירד מן פעם אחת בשנה, כדי שכולם יכוונו את לבם לה', או כדי שיאכלוהו חם, או מפני משאוי הדרך. 18. לר"א המודעי המן היה בגובה אמה דדריש מהמבול שהיה משתי ארובות והמן פי ארבע ממנו דהוה מדלתי שמים או בגז"ש פתיחה, ור"ט אמר לו עד מתי אתה מגבב דברים, ולא יסי המן התגבר ועלה עד שראוהו כל מלכי מזרח ומערב שנאמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי.

מדכתיב חמש פעמים בתורה לשון עינוי שמעינן דאיכא חמשה עינויין, ושתיה בכלל אכילה שנאמר גבי מעשר שני ואכלת מעשר תירושך וזהו יין וכן נאמר שכר וילפינן בגז"ש מנזיר ורק גבי נדרים הויא מיני מתיקה דאזלינן בתר לשון בני אדם. ומפרשינן מנלן שנקראו עינוי 1. סיכה שנאמר בדניאל וסוך לא סכתי והמלאך אמר לו שהתענה ובא בדבריו, ומייתי שכאשר האנשים בהיכל ה' השתחוו קדמה לשמש והתריזו כלפי מטה ה' אמר למיכאל סרחה אומתך וגבריאל לקח גחלים מהכרוב וכך הצטננו והכו את גבריאל בששים פולסי דנורא, ושר פרס שימש עשרים ואחד יום וקבל כ"א מלכים ופרוותא דמשמהיג ואת ישראל וגבריאל לימד זכות ובזכות דניאל חזר

ב

ובלע את האיגרת ונמחקה ולכן הם לא שולטים על רבנן. 2. רחיצה להו"א מסיכה דדניאל ומהיקש ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו ודחי דאתי שסיכה כשתיה ולמסקנא אתי מגופיה וסוך לא סכתי, או שכאשר דוד ברח מאבשלום נאמר שהתענה וכתוב עיף וזהו מרחיצה ודחי דלמא מסנדל, ולמסקנא מים קרים על נפש עיפה וזהו רחיצה מדלא כתיב בנפש. 3. נעילת הסנדל, דוד בבריחתו הלך יחף ודחי דלמא מסוסיא ומרטקא, ומייתי דיחף זהו ברגל דישיעיהו הלך ערום ויחף ודחי דילמא במנעלים המטולאים כמו ערום דהוי בבגדים בלואים, ולמסקנא מנעי רגלך מיחף וגרונך מצמאה. 4. תשמיש המטה שלבן אמר ליעקב אם תענה את בנותי וזהו מתשמיש ואם תקח וזהו צרות, וליכא למילף מעיניו דדינה דהוי מביאות אחרות.

סדר עז- עח

*ההיתר ברחיצה. *סנדל.

א. ההיתר ברחיצה 1. אסור לרחוץ אפילו מקצת גופו אבל אם היה מלוכלך בטיט וצואה רוחץ כדרכו ואינו חושש, וה"ה בסיכה למי שהיו חטטין בראשו. 2. מותר לאשה להדיח ידה אחת ולתת פת לתינוק, ושמאי לא רצה להאכיל בידו אחת וגזרו עליו להאכיל בשתי ידים משום שיבתא. 3. ההולך להקביל פני אביו או רבו הולך עד צוארו במים ובעי האם ה"ה הרב אצל תלמידו, וכן שרי ללכת לשמור פירות ולפירקא והתירו אף לחזור דאל"כ אתה מכשילן לעת"ל, ובהליכה בנהר בשבת אם אין רדיפי מיא אין להוציא ידו מתחת חפת חלוקו שלא יהא כמשאוי ומנעל שרי דרך מלבוש אבל סנדל לכתחילה לא. 4. אסור לישב ביו"כ ע"ג טיט בטופח להטפיה, ומותר להצטנן בפירות ובינוקא ובכוס דווקא של כסף וחסרה משום דמלאה עלולה להשפך וחרס מחליק. 5. ר"י בן לוי שרה את מטפחתו במים בערב יו"כ וסחט ולמחר קינח פניו ודין ורגליו ובערב ת"ב שרה במים ולמחרת העבירה מעל עיניו, וי"א איפכא וקשיא סחיטה. 6. לר"א מותר לרחוץ פנים למלך שנאמר ביפיו תחזינה עיניך וכן כלה כדי שלא תתגנה על בעלה.

ב. דיני סנדל 1. שאלו את רבי אלעזר האם מותר לצאת ביו"כ בסנדל של שעם והעידו שמותר בין ביו"כ ובין בתענית צבור, וכן שאלוהו האם זקן ויושב בישיבה צריך רשות מהנשיא להתיר בכורות והעידו דר"י בן זימרא נטל רשות ש"מ שהניחו להם להתגדר בזה וי"א שהיה כהן ושאל האם יכול להעיד על של חברו כרשב"ג או לאו כר"מ כיון דחשוד בדבר ופשטו דהלכתא כרשב"ג. 2. האמוראים יצאו בסנדל מכפות תמרים או עשבים ורבה כרך סודרא אכרעיה, ומקשינן דלכו"ע אסור לקיטע לצאת בקב שלו ביום הכיפורים, ותרצינן להו"א דאית ביה כתינתין דהוי תענוג ולמסקנא לכו"ע הוי מנעל לענין יו"כ ובשבת פליגי האם גזרינן שישמט ויבא לאתווי ארבע אמות. 3. תינוקות מותרים בכל העינויין חוץ מנעילת הסנדל, והטעם להו"א שיודעים שנעשה להם בו ביום ונדחה מלשון לכתחילה, אלא דהשאר הוו רביתיהו וכדאמרינן גבי מים חמים ושמן וביעתא בכותחא ושבירת כלים. 4. החיה מותרת בנעילת הסנדל משום צינה, וכן כל אדם שרי כשיש סכנת עקרב.

שאלות לחזרה ושינון

- א. המח' בחצי שיעור והשמועות (3)
 ב. מהו תענו את נפשותיכם (3)
 ג. דף עה- עו
- א. סוגיית מן (18)
 ב. מנלן דנקרא עינוי (4)
 ג. דף עז- עח
- א. ההיתר ברחיצה (6)
 ב. דיני סנדל (4)

- א. הבגדים והכלים ודיניהם (5)
 ב. תלמיד חכם (9)
 ג. דף עג
- א. הקושיות בבגדי משוח מלחמה (3)
 ב. דיני אורים ותומים (8)
- הדון!
 פרק שמיני- יום הכיפורים

א דף עד

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

- מכות שבועות
 עבודה זרה הוריות
 מחודדין בפך
 זבחים
 מנחות
 חולין
 בכורות עם הקדמות ומושגים
 ערכין-תמורה
 כריתות-מעילה
 נדה

- יבמות
 כתובות
 נדרים
 נזיר סוטה
 גיטין
 קידושין - עם תורתך שעשועי,
 סימני הדף, ותוספתא
 נבא קמא
 נבא מציעא
 נבא בתרא א-ב
 סנהדרין א-ב עם "יש סדר
 לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

- ברכות עם מחודדין בפך.
 שבת מהדורה חדשה.
 עירובין
 פסחים
 שקלים ר"ה
 יומא
 סוכה
 ביצה תענית
 מגילה-פורים עם מדרש,
 תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
 מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~68~